

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Історичний факультет
Кафедра давньої та нової історії України

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ ХІХ СТ.
для студентів

галузь знань
спеціальність
освітній рівень
освітня програма

03 Гуманітарні науки
032 Історія та археологія
перший (бакалаврський)
Історія України та культурна антропологія
(з поглибленим вивченням іноземних мов)

вид дисципліни

обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2021/2022
Семестр	4
Кількість кредитів ECTS	5
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	іспит

Викладач: Короткий Віктор Андрійович, кандидат історичних наук, доцент кафедри давньої та нової історії України

Пролонговано: на 2022/2023 н.р. «29» 29 2022 р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ («__») «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Розробник: Короткий Віктор Андрійович, кандидат історичних наук, доцент кафедри давньої та нової історії України

ЗАТВЕРДЖЕНО

Завідувач кафедри давньої та нової історії України

 Віктор КОЛЕСНИК

Протокол № 12 від « 30 » червня 2021 р.

Схвалено науково-методичною комісією історичного факультету

Протокол № 7 від « 26 » серпня 2021 року

Голова науково-методичної комісії Наталія ТЕРЕС

ВСТУП

1. Мета дисципліни – формування у студентів системних знань про історію українських земель у XIX ст. (у всіх її проявах) у контексті європейської та всесвітньої історії.

2. В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

1. Знати:

1.1. історіографія, джерела, періодизацію, основні етапи та характеристики розвитку українських земель у XIX ст.;

1.2. соціально-економічну та культурну історію доби, дискусійні питання, які потребують додаткового вивчення;

2. Вміти:

2.1. аналізувати основні проблеми української історії XIX ст.;

2.2. самостійно працювати з історичними джерелами, отримувати інформацію шляхом їх критичного аналізу;

2.3. розглядати найважливіші події і явища української історії XIX ст. в контексті європейської і світової історії;

3. Володіти елементарними навичками для формування концептуального підходу, встановлення причинно-наслідкових зв'язків перебігу історичних процесів на теренах України у XIX ст.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Розглядається і аналізується сучасний рівень наукових праць (на інформативному, інтерпретаційному та дискусійному рівнях) з вітчизняної історії XIX ст. Підтверджується тяглість між попереднім та наступним періодами історії України. Встановлюється місце і роль українських земель в історії Російської та Австрійської імперій. Досліджуються економічні та соціальні процеси і явища у контексті світової історії. По-новому інтерпретуються процеси пов'язані з національно-культурним відродженням на українських землях.

4. Завдання – випрацювання у студентів навичок самостійної роботи з джерелами 4означеної доби та усвідомлення існування різнопланових історіографічних підходів. На прикладі вивчення процесів модернізації та національного відродження сформувані усвідомлення важливості розуміння людини і суспільства конкретної доби у всіх проявах її життєдіяльності. Навчити цілісного сприйняття історії як науки, що потребує значної кількості спеціальних знань, занурення у специфіку епохи та регіону.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Розуміння застосовуваних способів та методів аналізу матеріалів дослідження	лекція, семінар	контрольна робота ЗМ1	5%
1.2	Знати і орієнтуватися у суспільно-економічних та суспільно-політичних процесах, які відбувалися на різних територіях українських земель у XIX ст.	лекція, семінар	контрольна робота ЗМ2	5%

2.1	Вміння аналізувати основні проблеми економічного і політичного життя українських земель у складі Російської та Австрійської імперії у XIX ст.	лекція, семінар	усне опитування ЗМ1	20%
2.2	Вміння інтерпретувати процеси національно-культурного відродження на українських землях у XIX ст., що перебували у складі Романових й Габсбургів та їх подальший вплив на процеси становлення української державності.	лекція, семінар	усне опитування ЗМ2	20%
3.1	Навички та вміння розробляти і виконувати тематичні дослідження, інтерпретувати дані і робити висновки	самостійна робота	реферат ЗМ1	5%
3.2	Удосконалювати навички та вміння визначати й оцінювати особливості процесів національно-культурного відродження на різних частинах українських земель упродовж XIX ст.	самостійна робота	реферат ЗМ2	5 %
4.1	Здатність критично використовувати наукові бази даних та інші відповідні джерела інформації,		екзамен, перше питання	20%
4.2	здійснювати моделювання та аналіз з метою детального вивчення і дослідження питань соціальної історії		екзамен, друге питання	20%

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни Програмні результати навчання	1.1	1.2	2.1	2.2	3.1	3.2	4.1	4.2
ПРН 1. Знати найважливіші факти історичного минулого українського народу і історії людства загалом, а також мати більш глибокі знання про певний історичний період або проблему.	+	+	+	+		+		+
ПРН 2. Розуміти контекст і причини відповідних історичних подій та використовувати ці знання у професійній діяльності.	+	+		+	+		+	
ПРН 3. Знати основні підходи до вивчення вітчизняної та світової історії, принципи і методи історичного пізнання, основні типи і види історичних джерел.	+		+		+	+		+

ПРН 6. Виявляти взаємозв'язки між процесами у минулому та на сучасному етапі, аналізувати суспільні процеси в історії України у контексті європейської та світової історії.	+		+	+			+	
ПРН 7. Розуміти і виявляти відмінності в історіописанні, поглядах на минуле представників різних епох та у різних контекстах.	+	+		+	+	+		+
ПРН 15. Знати сутність та особливості українського державотворення в різні історичні періоди.	+		+	+	+		+	+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. Модульна контрольна робота ЗМ1 (тест) РН 1.1-1.2: – 5 балів/ 3 балів*.
2. Модульна контрольна роботи ЗМ2 (тест) РН 2.1-2.2: – 5 балів/ 3 балів.
3. Реферат ЗМ1, РН1.2: – 5 балів/ 3 балів.
4. Реферат ЗМ2, РН2.2: – 5 балів/ 3 балів.
5. Оцінювання роботи під час семінарських занять ЗМ1, РН1.2, РН2.1 - 20 балів/ 12 балів.
6. Оцінювання роботи під час семінарських занять ЗМ2, РН1.2, РН2.2 - 20 балів/ 12 балів.
7. Підсумкова контрольна робота, іспит – 40 балів/ 24 балів.

* максимальний бал/ пороговий бал для отримання позитивної оцінки з відповідної форми контролю.

- підсумкове оцінювання у формі іспиту

- максимальна кількість балів які можуть бути отримані студентом – 40 балів за 100-бальною шкалою;

- форма проведення і види завдань – письмові завдання у вигляді тестів різного рівня складності і питання для аналітичних висновків та узагальнень;

- мінімальний пороговий рівень оцінки, за якої екзамен вважається складеним - **для отримання загальної позитивної оцінки з дисципліни оцінка за іспит не може бути меншою 24 балів (рекомендований мінімум)**

Студент не допускається до іспиту, якщо під час семестру набрав менше ніж 36 балів (рекомендований мінімум).

7.2 Організація оцінювання: Контроль знань студента здійснюється за модульно-рейтинговою системою. Загальну кількість балів студента формують семестрові бали, отримані з усіх тем двох змістових модулів (бали, отримані під час семінарів (усні опитування); бали, отримані за виконання рефератів; бали, отримані під час модульного контролю (за виконання тестових завдань), а також бали, отримані під час складання підсумкового контролю (іспиту), а саме: за виконання завдань.

Зміст курсу поділений на 2 змістових модулів. Кожний змістовий модуль включає в себе лекції, семінари, самостійну роботу студентів, які завершуються рейтинговим контролем рівня засвоєння знань програмного матеріалу відповідної частини курсу. У

змістовий модуль 1 (ЗМ1) входять вступ до курсу, теми 1 - 3, а у змістовий модуль 2 (ЗМ2) – теми 4 - 8.

Оцінка успішності знань студентів здійснюється в двох формах: семестрове оцінювання (контрольні роботи, усне опитування, реферати) і підсумкове оцінювання (іспит).

Загальна сума балів – 100 балів (із них, семестрове оцінювання – максимум 60 балів; підсумкове оцінювання (іспит) – максимум 40 балів).

<u>Змістовий модуль 1.</u> Модернізаційні процеси на землях підросійської та південноукраїнської України у XIX ст.			<u>Змістовий модуль 2.</u> Основні етапи націєтворення в Україні у XIX ст.			<u>Іспит</u>
30 залікових балів (максимум)			30 залікових балів (максимум)			40 балів
Семінарськ і заняття	Самостійна робота	Модульний контроль	Семінарськ і заняття	Самостійна робота	Модульний контроль	
20 (максимум)	5 (максимум)	5 (максимум)	20 (максимум)	5 (максимум)	5 (максимум)	

СЕМЕСТРОВА РОБОТА ТА МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ

На семінарських заняттях оцінці можуть підлягати: рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на семінарських і практичних заняттях; активність при обговоренні питань, що винесені на семінарські (практичні) заняття; експрес-тестування тощо.

На семінарських заняттях оцінювання здійснюється за **2-бальною шкалою**.

Критеріями оцінки усних відповідей на семінарському занятті є:

- повнота розкриття питання; 0,5 бала
- логіка викладення, культура мови та переконаність; 0,5 бала
- використання основної та додаткової літератури
(монографій, навчальних посібників, збірників документів, журналів,
інших періодичних видань тощо); 0,5 бала
- аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки 0,5 бала

По завершенні вивчення кожного змістового модуля студент складає модульний контроль (МК). Участь всіх студентів в контрольному заході обов'язкова. МК проводиться на останньому семінарському занятті з даного змістового модуля у письмовій формі (ЗМ1 – у вигляді тестування, ЗМ2 – у вигляді письмової роботи). Максимальна кількість балів, яку можна набрати за МК – 5 балів.

Студент, який не відпрацював семінарські заняття, не допускається до складання МК, і даний модуль не зараховується.

Студент, який з поважної причини пропустив МК, зобов'язаний надати відповідний документ і викладач за погодженням з деканатом призначає нову дату проведення МК.

Критерії оцінювання модульного контролю у тестовій формі (оцінюється в діапазоні від 1 до 5 балів):

10 запитань

а) вірна відповідь на одне запитання – 0,5 бала;

б) невірна відповідь – 0 балів.

Критерії оцінювання модульного контролю у вигляді письмової роботи

(оцінюється в діапазоні від 1 до 5 балів).

На МК виносяться 2 теоретичні запитання з даного ЗМ.

- а) глибоке розкриття теоретичного питання 2,5 бали;
- б) повна коротка відповідь 1,5 – 2 бали;
- в) неповна відповідь 0,5 – 1 бал;

САМОСТІЙНА РОБОТА

Критерії оцінювання реферату (від 0 до 5 балів):

- глибоке розкриття проблеми, відображена власна позиція – 5 балів;
- обґрунтоване розкриття проблеми – 4 балів;
- тема розкрита неповно – 3 балів;
- реферат суто компілятивного рівня – 2 балів;
- розкритий лише окремий аспект – 1 бал;
- тема не розкрита – 0 балів.

Індивідуальні завдання (реферати) студент подає за тиждень до модульного контролю.

По завершенні вивчення кожного змістового модуля студент складає модульний контроль (МК). Участь всіх студентів в контрольному заході обов'язкова. МК проводиться на останньому семінарському занятті з даного змістового модуля у письмовій формі (ЗМ1 – у вигляді тестування, ЗМ2 – у вигляді письмової роботи). Максимальна кількість балів, яку можна набрати за МК – 5 балів по 0,5 бала за кожне правильне тестове завдання або 2,5 бали за кожне завдання з розгорнутою відповіддю.

У випадку відсутності студента з поважних причин відпрацювання та перездачі модульних контрольних робіт здійснюються у відповідності до «Положення про порядок оцінювання знань студентів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу» від 1 жовтня 2010 р.

ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ІСПИТУ

Іспит проводиться у письмовій формі. Екзаменаційний білет складається з двох питань і містить два типи завдань, кожне з яких оцінюється в 20 балів. Критеріями оцінювання відповіді є:

Відповідь повна, подане власне бачення проблеми	20-19
Відповідь повна, подане власне бачення проблеми та зроблені ґрунтовні висновки, проте наявні окремі незначні помилки при викладі фактичного матеріалу	18-17
Відповідь відображає знання фактичного матеріалу з питання	16-15
Відповідь демонструє знання фактичного матеріалу, але допущені окремі помилки	14-13
Відповідь фрагментарна, відображені лише деякі аспекти проблеми	12-9
Відповідь фрагментарна, наявні суттєві помилки при викладі фактичного матеріалу	8-5
Відповідь має значні помилки, або відсутня	4-0

7.3 Шкала відповідності оцінок

Іспит	
90-100	Відмінно
75-89	Добре
60-74	Задовільно
0-59	Не задовільно

**8. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ**

№ п/п	Назва лекції	Кількість годин		
		лекції	семінари	С/Р
<i>Змістовий модуль 1.</i>				
Модернізаційні процеси на землях підросійської та підавстрійської України у ХІХ ст.				
1	Вступ. Історія України ХІХ ст: предмет, хронологічні межі, проблематика курсу, огляд літератури і джерел	4	0	8
2	Тема 1. Адміністративно-територіальний устрій та політична система України у складі Російської імперії	4	6	8
3	Тема 2. Форми взаємодії держави і суспільства в українських регіонах у складі імперії Габсбургів	2	4	6
4	Тема 3. Суспільно-політичне та економічне становище українських земель у складі Російської імперії	4	4	8
5	Тема 4. Суспільно-політичне та економічне становище українських земель у складі імперії Габсбургів	4	2	4
6	Тема 5. Етнічний склад населення України: сфери присутності, політичні позиції, майновий статус, форми громадської активності	4	2	4
	<i>Модульна контрольна робота 1</i>		1	
<i>Змістовий модуль 2.</i>				
Основні етапи націєтворення в Україні у ХІХ ст.				
7	Тема 6. Початки національного руху відродження на українських землях у контексті європейської історії кінця ХVІІІ- поч. ХІХ ст.	2	2	8
8	Тема 7. Український, польський та російський національні та революційні рухи першої половини-середини ХІХ ст. Революція 1848 р. і Україна	4	4	8
9	Тема 8. Інституційний розвиток українського руху в середині та другій половині ХІХ ст. Політична фаза національного руху	4	4	8
10	Тема 9. Ідейні засади українського руху в другій половині ХІХ ст.	4	4	8
11	Тема 10. Культурно-інтелектуальна історія України ХІХ ст.	4	2	6
	<i>Модульна контрольна робота 2</i>		1	
	ВСЬОГО	40	34	76

Загальний обсяг **150** год., в тому числі:

Лекцій – **40** год.

Семінари – **34** год.

Самостійна робота – **76** год.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА:

ОСНОВНІ:

1. Аркуша О.Г., Кондратюк К.К., Мудрий М.М., Сухий О.М. Час народів. Історія України XIX століття: Навчальний посібник / Заг. ред. М.М. Мудрого. – Львів, 2016. – 408 с.
2. Бойко О. Д. Історія України: Посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К., 1999. – 568 с.
3. Борисенко В. Й. Курс української історії: З найдавніших часів до XX століття. – К., 1996. – 616 с.
4. Верига В. Нариси з історії України (кінець XVIII – початок XX ст.). – Л.: Вид-во «Світ», 1996. – 447 с.
5. Верстюк В. Ф., Дзюба О. М., Репринцев В. Ф. Україна від найдавніших часів до сьогодення: Хронологічний довідник. – К., 1995. – 687 с.
6. Грицак Я. Й. Нарис історії України: формування модерної української нації XIX–XX ст.: [Навч. посібник для учнів гуманіт. гімназій, ліцеїв, студентів іст. фак. вузів, вчителів] – К.: Генеза, 1996. – 360 с.
7. Дорошенко Д. І. Історія України в 2-х томах. Том I (від половини XVII століття). – К.: Глобус, 1991. – 349 с.
8. Історія України: Документи. Матеріали. Посібник / Уклад., комент. В. Ю. Короля. – К.: Видавничий центр “Академія”, 2002. – 448 с. (Альма-матер)
9. Мицик Ю. А. Історія України. – Ч.2: З кінця XVIII ст. до 1914 р. – К.: Вид. дім “КМ Академія”, 2004. – 130 с. – (Праці викладачів НаУКМА).
10. Реєнт О. П. Україна в імперську добу (XIX – початок XX ст.) / Інститут історії України НАН України. – К., 2003. – 340 с.

ДОДАТКОВІ:

1. Ададуrow В. «Наполеоніда» на сході Європи: уявлення, проекти та діяльність уряду Франції щодо південно-західних окраїн Російської імперії на початку XIX ст. – Львів, 2007. – 560 с.
2. Антонович В.Б. Моя сповідь: Вибрані історичні та публіцистичні твори / Упоряд. та комент. В. Ульяновського. – Київ, 1995.
3. Бовуа Даніель. Шляхтич, кріпак і ревізор: польська шляхта між царизмом та українськими масами 1831–1863. – К., 1996.
4. Волощенко А. К. Нариси з історії суспільно-політичного руху на Україні в 70–х на початку 80–х років XIX ст. – К., 1974.
5. Горенко Л. М., Присяжнюк Ю. П. До аграрної історії України: деякі аспекти соціально-економічного розвитку Правобережжя в XIX ст. – Черкаси: Сіяч, 1996.
6. Гуржій О. Зародження робітничого класу України (кінець XVIII– перша половина XIX ст.). – К., 1958.
7. Декабристи на Україні. Збірник праць комісії для дослідів громадських течій на Україні. – К., 1930.
8. Єсельчик С. Українофіли. Світ українських патріотів другої половини XIX ст. – Київ, 2010.

9. Катренко А. Н. В борьбе за пробуждение народной революции: из истории революционно-демократического движения на Украине в 80-х – начале 90-х гг. XIX в. – К., 1987.
10. Ковальчук Г. Економічний розвиток західноукраїнських земель. – К., 1988.
11. Литвин В. М. Історія України. Хрестоматія. К.: Наукова думка, 2013. – 1056 с.
12. Марахов Г. И. Польское восстание 1863 г. на Правобережной Украине. – К., 1967.
13. Робітничий рух на Україні 1861–1884 рр. – К., 1986.
14. Рудько Н. П. Революційні народники на Україні (70-ті рр. XIX ст.). – К., 1985.
15. «Русалка Дністрова»: Документи і матеріали. – К., 1988.
16. «Руська трійця» в історії суспільно-політичного руху і культури України. – К., 1987.
17. Світленко С. І. Світ модерної України кінця XVIII-початку XX століття: Збірник наукових праць. – Дніпропетровськ, 2007.
18. Син України: Володимир Боніфатійович Антонович: / Упоряд. В. Короткий, І. Ульяновський. У 3 т. Т. 1-2. – Київ, 1997.
19. Український народ у Визвольній війні 1812 року. Збірник документів. – К., 1948.
20. Ясь О. Історик і стиль. Визначні постаті українського історіописання у світлі культурних епох (початок XIX-80-ті роки XX ст.): У 2 част. / За ред. В. А. Смолія. – Київ, 2014. – Ч. 1.